

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

2002.
SZEPTEMBER

CXXXVII. évfolyam

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata
CXXXVII. évfolyam 9. szám
(szeptember)

Főszerkesztő
PÁPAI GÁBOR

A szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bartha Dénes, dr. Bondor Antal, Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Járasi Lőrinc, dr. Király Pál, Oláh Tibor, Pintér Ottó, Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán, Szakács László, Tóth Miklós.

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-97-15-255

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
CSERÉP JÁNOS

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest
Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2002. augusztus 31.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta. A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért íráso-kért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Címképünk: Háromszáz éves ácsolat a legkörülményesebb nyersanyagból. Fotó: Pápai Gábor

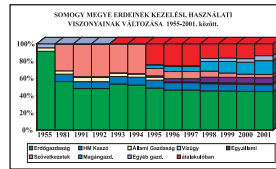

A kemencei kisvasút

Fotó: Szűcs Zoltán József

Tartalom

Dr. Somkúti Elemér: Veszélyben az erdőgazdálkodás statisztikai adatbázisa	249
Erdészeti jogharmonizáció	251
Felvillanyozott szentjánosbogár	252
Az év fája	253

Nádas József: Vadkárhelyzet, vadkárgondok Somogyban	255
---	-----

Erdőrendezési Napok	258
---------------------	-----

Kaán Károly országos verseny	260
------------------------------	-----

Mátyás Csaba–Molnár Sándor– Sódar Pál: Intés Chiléből	264
--	-----

Dr. Madas András: Gondolatok	267
Egyesületi hírek	271

Az átmeneti terjedelemszűkülés miatt szerzőink szíves türelmét kéri a szerkesztőség.

**A lapot
Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az**

» OBSERVER «

OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Internet cím:
www.quercus.emk.nyme.hu/oee

Veszélyben az erdőgazdálkodás – egykor naprakész – legfő országos statisztikai adatbázisa és adatainak megbízhatósága

A tudományos technikai forradalom hozta fejlődés – az iparban az automatizált, szalagrendszerű termelés szervezéssel élve – megteremtette a robotizációt, a technológiai előírások betű szerinti betartását, a termelési hatékonyság programelőírások szerinti ütemét, a termelési selejt minimálisra szorítása mellett. Az emberi közvetlen termelőmunka egyre csak visszaszorul. Az egyszerű használatra épülő, eldobó rendszerű „JÓLÉTI TÁRSADALMI” fogyasztás nyomán a levegő, a vizek, a természeti környezet soha nem látott elszennyeződése következett be, ma már elmondható, világméretben is.

A világ népességének, a legutóbbi 100 év alatti megötszöröződése, mintegy 6 milliárd főre, a földhasznosítás, a mezőgazdasági növény és állattenyésztés, élelmiszertermelés terén is óriási változásokat eredményezett, a szelektált, nemesített ültetési anyagokról, állatokról és technikáról, technológiai megoldásokról már nem is beszélve. Monokultúrák szakosított tömegtermelésével, kiugró hozamok, terméshozamok jöttek létre, mint pl. 5–7 t/ha búza, 9000 l/éves tejhozam váltak, mondhatni mindennaposokká. Öntözött kazahsztáni területen, magyar kutatók 15 t/l ha-os kukoricatermést hoztak létre, a világhírű hazai nemesítés eredményeit öregbítve.

A teljesség igénye nélkül mondható, hogy az ember ezt a csodálatos haladást, többek között, azzal érte el, hogy a természet egykori „ajándékai helyében” egyre tudatosabban teremtette meg a szabályos, tipizált elemekre épülő alrendszereit az élet minden területére. A szabálytalan, ezer színben jelenlévő természetestől elszakadva egyszínű, mesterséges rendszereket, tipizált csereszabatos alapanyagokat, a tömegtermeléssel rövid idő alatt nagy mennyiségű termék azonos minőségű és kivitelű előállítását, korábban ismeretlen ráfordítással, mind hatékonyabban biztosítja.

A bennünket itt közleklő érdeklő különleges gazdálkodási ágról, amelynek

faállományai a természet- és környezetvédelem nélkülözhetetlen tényezői, az erdőgazdálkodásról, fentiekre hasonlító fejlődési út rajzolható.

Az erdőgazdálkodást Európában már több évszázada az őserdő, az ősi tartalékok klimax közeli állapotú hatalmas fakészleteinek a megfogyatkozása, eltűnése állította válaszút elé. Meg kellett teremteni az erdőfelújítás mesterséges módszereit, ki kellett alakítani az erdőművelés, erdőnevelés emberi munkára alapozott, költséges módszereit. Megjelentek az egykorú, elegyetlen, szabályos térhálóban telepített erdőrészek a termőhelyi jóság szerint differenciált fajok csemetéiből. Megjelentek a gyorsan növő exóta fajok, a rövid, a közepes és a hosszú vágásfordulók, az intenzív előhasználati nevelővágások.

Hazánkban a 1879 óta 10 éves üzemtervekre alapozott gazdálkodás – amit az 1935. évi erdőtvény minden erdőre, így a magántulajdonú erdőkre is kiterjesztett – valóságosan igazolja az erdészeti statisztikai ismeretek kiemelt jelentőségét. Az erdők fatermelési, gazdaságstatisztikai jellemzőinek fontosságát a legutóbbi időkben (az üvegházhatás csökkentése) az erdő környezet- és természetvédelmi szerepének felerősödése még inkább növeli. Az országos ágazati, a regionális és a tulajdonra vonatkozó – erdőrészek bontásra és naprakészen kimunkált statisztikai adatok ismeretét nélkülözhetetlenné teszi. Az 1990 előtti 40 év nagy erdőtelepítési programja sem történhetett az erdőterület, a lábön álló élőfakészlet, a folyónövedék, a vágásérett és kitermelhető éves készlet nagyság-gyarapodás szám-bavétele nélkül.

Az 1990-es években az erdőterület mintegy 40%-ának, több mint 700 ezer ha-nak magántulajdonba kerülése, a gazdasági erdők egy részének véderdővé minősítése, az erdőfelújítások és az erdőtelepítések természetközeli formában való átrendezése, az erdőnevelési feladatok nagyobb részének a „TERMÉ-

SZET ERŐI” befolyásának alárendelése mutatják, hogy mindez új helyzetet teremtett, sok más között a statisztikai adatok megszerzése, megbízhatósága terén is.

A környezetvédő, az ún. „ZÖLD MOZGALOM” képviselőiről eddig nem volt tapasztalható, hogy botanikai ismeretekre támaszkodó elképzeléseik meg-alapozását matematikai számításokkal, az egész gazdálkodást érintő kihatások számszerűsítésével mérlegelnék. A természetközeli gazdálkodás tekintetében ismeretlen, hogy hosszú távon a ráfordítás és a hozam terén az erdészeti milyen ökonómiai változást fog elszenvedni, azaz a védelmi rendeltetésű és a gazdasági célú erdők milyen aránya az, amit országos méretekben is elfogadhatónak lehet majd tekinteni. Az máris tapasztalható, hogy az egyéni erdőtulajdonos, az 1996. évi törvény és az államerdészeti hatósági előírásokkal nem sokat törődve, a rövid távú piaci érdekhez igyekszik alkalmazkodni. Ennek sajnos sok helyen az erdők minőségi romlása látja a kárát. Sok a kommersz maggal, csemetével létesített vagy egyszerűen sarjztatott felújítás. Sok a szakmai szempontokkal nem számoló fakitermelés, a divatosan „favágásként” említett erdőhasználat. Megállapítható, hogy az erdőgazdálkodásban a szabályozatlan sokszínűség térnyerése jelentős.

A termelési hatékonyság megszokott gyakorlatú fejlesztése ismeretében szokatlan jelenség, hogy – halmazelméleti érveléssel élve – a továbblépést nagy részben szabályozatlanságukban sokszínű mikrohalmozok (erdőrészeki faállományok) kialakítása képezze (a korábban általános, szabályos, homogén halmozok képzési törekvéseivel szemben), a fatenyésztési és termőhelyi viszonyok biztosította széles lehetőség keretei között.

A statisztikai jellemzők között az állományalkotó faj(ok) %-os megoszlása, az egyes korosztályok szerinti területi, fakészleti adataik, az 1 ha-ra eső át-

lagos fatérfogat (m³/ha), a folyónöve-
dék m³/év, erdőrészenkénti megfele-
lőinek erdőrendezői terepi munkával
(körös próba) való megszerzése sza-
bálytalan halmaz esetében nemcsak a
terepi felvételi pontok számát növeli a
sokszorosára, jelentősen lerontva a be-
csült végszámok pontosságát és meg-
bízhatóságát, de előidézője a költségek
sokszorozódásának is.

Az erdészeti statisztikai tájékozottság
korábbi szinten való fenntartása ennek
ellenére olyan követelmény, amiről, ke-
rüljön bármennyibe, az érdekdifferenci-
álódás tudomásul vétele ellenére sem
szabad lemondanunk.

Szorgalmazzuk mezővédő erdősávok
országos hálózatának megeremtését, az
erdők feltártságának növelése mellett, az
erdő őrzésének hatékony színvonalra
való felemelését, az erdőterület-növelés-
sel egybekötve, Parlament által elfoga-
dott törvényi ütemtervekbe való foglalá-
sukat. Az erdei munkákban, az egyéb te-
rületeken gyorsan visszaszoruló
ÉLŐMUNKÁNAK az eddigieknél na-
gyobb szerepet kellene biztosítani, a vi-
déki munkanélküliség csökkentése ér-
dekében is. A belterjes nevelési követel-
mények egy részét ezután is meg kelle-
ne őrizni, a józan szakemberi megítélésű
beavatkozások emberi munkavégzése
számára. Aszályos viszonyok között a
magára hagyott természet erdőállomá-
nyai, amint erre sok példa is felhozható,
gyakrabban esnek ERDŐTÜZEKNEK ál-
dozatul, a bennük felhalmozódott
száradéknak köszönhetően.

Körütekintően lenne szükséges pon-
tosítani az FVM Erdészeti Hivatala és az
erdészeti szakközvélemény mozgósítá-
sával, hogy érdeink nemzetgazdasági
védő szerepe töretlen érvényesíthetősé-
gét (tájvédelmi körzetekben, véderdők-
ben különösen) a tulajdonosok több
mint 250 ezer erdővel rendelkező, „SZA-
BAD GAZDÁLKODÁSI DÖNTÉSHOZA-
TALA” milyen korlátozása garantálhatja.
A közérdek érvényre juttatása, az ÁLLAM
és a KORMÁNY milyen pénzügyi meg-
terhelése mellett válhat közmegegyezés-
sel reális célkitűzéssé.

A hazai természeti, környezeti adott-
ságokra tekintettel, különösen nem tá-
mogathatók azok a KÖRNYEZETVÉ-
DŐI, nem bizonyított, hibás elgondolá-
sok, miszerint a magára hagyott érintet-
len természet és regenerációs mecha-
nizmusai, a faegyedek időskori pusztu-
lásáig fenntartott (védett) faállomá-
nyok, az üvegházhatás ellen, a környe-
zet megóvásának leghatékonyabb
módszerei.

Az utóbbi években a mind gyakorib-
bá váló ítéletidők – özvívzre emlékez-
tető esők, nagy sebességű (60–100 km)
szélviharok, forgószelek –, a tornádók és
hurrikánok megszokott észak- és dél-
amerikai körzeteiből mára Európában és
Ázsiában is nagy gyakorisággal pusztí-
tanak. (Dél-Afrikában most nyár köze-
pén hatalmas hóvihar és nagy számú
fagyhalál, amíg itt minálunk szokatlan
szárazság és meleg 40 °C közelében, mi-
közben sok helyen az ítéletidő, jégeső,
árvíz, szélvihar a határban, tesz jóvátehe-
tetlen károkat.) A védekezés egyik bizo-
nyíthatóan hatékony eszköze az erdő-
sültség növelése, őshonos és nagy hozá-

mú kultúrákkal, ligeterdőkkel beháló-
zott tájak alakítása nyomán. Ahhoz,
hogy a „FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS”
ne csak tartalmatlan jelszóként legyen je-
len a közéletünkben, az erdőállapot és
erdősültség vonatkozásában, rendszeres
állami statisztikai számbavételekre, in-
formációra van szükségünk, a szűrőpró-
bára alapozott, nagyvonalúan becsült
kétes értékű, országos helyzetkép kiiga-
zítása és helyes alapokra helyezése érde-
kében. El kell döntenünk, hogyan célszerű
reagálnunk a kapitalizmus teremtette vi-
szonyok között az erdészet kérdéseire,
az EU követelmények figyelembe vétele,
teljesítése érdekében.

Erdészeti Baan

Újabb erdőgazdaság vette meg a Baan
Erdőmester szoftvercsomagot, amelyet
az integrált vállalatirányítási rendszer
hazai forgalmazója, a Datorg Team fej-
lesztett ki a Mecseki Erdészeti Rt.-vel
(MEFA) közösen. A szoftvercsomag –
amelynek a MEFA az első felhasználója
– a Baan erdőgazdaságoknak kialakított
iparág-specifikus megoldása.

Az új vevő a Somogyi Erdészeti és
Faipari Rt. (SEFAG), amely szerteágazó
tevékenységének egészét akarja megtá-
mogatni a szoftverrel. A bevezetésre
7–8 hónapot szánnak, így 2003 elején
már egységesen a Baan rendszerben in-
dul valamennyi folyamat az erdőgazda-
ság mind a kilenc erdészeténél és a fű-
részüzemben. Ezt három hónappal ké-
sőbb követi a parkettagyár és a dísznö-
vény-kertészeti egység éles indulása.

A Datorg Team Baan Erdőmester
rendszere Magyarországon elsőként kínál
teljes informatikai megoldást az erdőgaz-
daságok speciális igényeire. A részmodu-
lok között megtalálható a szaporítóa-
nyag-termelés, az erdőfelújítás és -telepí-
tés, a fakereskedelem, a vadgazdálkodás
és vadászat, valamint a mezőgazdaság is.
Mindezek mellett támogatja a szokványos
gazdasági-pénzügyi és logisztikai folya-
matokat. A SEFAG-nál az integrált csoma-
got összekapcsolják a vállalatnál működő
Digiterra tervezőszoftverrel, illetve a saját
fejlesztésű és megtartani kívánt bér- és
menetlevél-kezelő alkalmazásokkal. Az
alkalmazott platform Compaq ML570 ki-
szolgáló lesz, Microsoft SQL 2000 adatbá-
zis-kiszolgálóval.

Schopp Attila
(Számítástechnika)

Európai erdészeti miniszterek tanácskozása

Az elmúlt évszázad nyolcvanas éveiben
ébredtek tudtára annak, hogy az erdők
pusztulása nemcsak a trópusokat fenye-
geti, hanem az európai erdőkben is
megjelentek a pusztulás jelenségei. A
különbéle szennyezések, az urbanizáció
és más okok miatt az erdőknek nemcsak
minősége gyengül, de területük is csök-
ken. A bajok orvoslására 1990-ben az
európai országok erdészeti miniszterei
találkozót tartottak és országhatárokon
átnyúló együttműködést kezdeményez-
tek. A legközelebbi ilyen miniszteri talál-
kozót 2003-ra tervezik Bécs székhellyel.
(AFZ, 2002. 8. sz.)

Ref. Dr. Szodfridt István

Új uniós erdőpolitika

Az Európai Bizottság javaslatot dolgozott
ki az erdők fokozott védelmére. Míg ed-
dig az EU pusztán a légszennyezés és az
erdőtüzek hatásait vizsgálta, addig az új
tervezet a bizottság hatáskörét a klímavál-
tozás hatásainak felmérésére, valamint a
biodiverzitást és a talajszennyezést érintő
uniós politikák kiegészítésére is kiterjesz-
tené. A javaslatokat keretszabályozás for-
májában készítették el, és azokat az Euró-
pai Parlamentnek és az Európai Tanács-
nak egyaránt el kell majd fogadnia.
(EurActiv)

Csömörön 6789 m² Ű ERDŐ ELADÓ.
IRÁNYÁR: 400 Ft/m² Ű
Érdeklődni lehet: 06/20-498-56-74